

Zpráva z auditu programu Ekoškola

Název školy	ZÁKLADNÍ ŠKOLA MOHELNO, okres Třebíč
Adresa školy	Mohelno 232 675 75 Mohelno
Jméno ředitelky školy	Mgr. Vladimír Horký
Jméno koordinátora programu	Mgr. Ludmila Boudná, Mgr. Romana Dvořáková
Datum auditu	18. 3. 2019
Jména auditorů	Jan Smrčka, Barbora Janíčková

1. Naplnění kritérií 7 kroků programu Ekoškola

Název kroku	Počet získaných bodů	Požadovaný počet bodů
Ekotým	75	65
Analýza	91	65
Plán činností	95	65
Monitorování a vyhodnocování	92	60
EV ve výuce	93	60
Informování a spolupráce	78	65
Ekokodex	89	65

2. Slovní hodnocení školy

Podrobný popis dosaženého stavu v jednotlivých kritériích najdete v příloze zprávy.

2.1. Shrnutí kvality realizace programu na škole:

Základní škola Mohelno má v současné době cca 170 žáků a 14 zaměstnanců. Děti, které školu navštěvují, jsou z Mohelna a nejbližších vesnic. Dle zkušeností vedení školy je hlavním rozhodujícím faktorem rodičů při umístění dítěte na této škole vzdálenost a čas dopravy od bydliště. V tomto ohledu program Ekoškola a mezinárodní certifikát nepřináší škole konkurenční výhodu.

Základní škola Mohelno je v programu Ekoškola zapojena od počátku jeho existence v ČR a letos obhájí titul již popáté. Škola má oddělené budovy 1. a 2. stupně a realizace programu Ekoškola probíhá také v každé budově zvlášť. Společné setkání a akce mají pouze několikrát do roka.

Dvěma současným koordinátorkám byl program svěřen kvůli nedostatku stálých a probovaných zaměstnanců, přesto k realizaci přistupují s obrovským nasazením a své nadšení přenáší na žáky Ekotýmů. Ve škole panuje přátelská, otevřená atmosféra a žáci jsou podporováni v samostatnosti a odpovědnosti za svěřené úkoly. Škola také přispívá ke změnám ve veřejném životu v obci, např. zapojením se do akce Čistá Vysočina nebo pořízením kontejnerů na bioodpad a jedlý olej.

2.2. Přehled silných a slabých stránek v jednotlivých oblastech

Ekotým

Silné stránky:

V rámci auditu jsme se setkali s jedenácti žakovskými členy Ekotýmu z prvního stupně a jedenácti z druhého stupně. Oba týmy, které pracují nezávisle na sobě ve dvou různých budovách, byly velmi komunikační, otevřené a přátelské. To samé můžeme říci o paní učitelce Boudné a Dvořákové. Jelikož je paní učitelka Boudná, která má na starost Ekotým 2. stupně, češtinářka, musí si mnoho odborných věcí studovat, případně konzultovat s kolegy přírodovědných předmětů.

V obou Ekotýmech se děti znají a respektují. Předsedkyně druhostupňového týmu Bára a prvostupňového Matyáš jsou oba silné osobnosti, které se ve správnou chvíli dokáží upozadit a dát prostor ostatním. Všichni členové znají své role i role ostatních, dokáží spolupracovat a scházejí se 1x měsíčně na velké schůzce a operativně alespoň 1x týdně o přestávkách atd.

Zápisy, které si pořizují ze svých porad a píše je dětští členové Ekotýmu, jsou doslova ohromující svou estetikou a zároveň i funkčností. Paní koordinátorky využívají emancipační přístup vedení – děti jsou partnery v rozhodování i realizaci programu a školy.

Slabé stránky a doporučení:

V rámci Ekotýmu můžeme doporučit rozšířit aktivní tým o další členy z řad provozních zaměstnanců a případně rodičů. Tito členové by se mohli účastnit jen velkých schůzek 1x za měsíc a přinést tak další pohled a zkušenosti, které by mohly pomoci při zvyšování udržitelnosti provozu školy na životní prostředí.

Doporučujeme nechat více zodpovědnosti za vedení schůzek na dětech. Děti mají dostatečné kompetence pro vedení schůzek, jejich strukturu a odpovědnost za psaní zápisů, aby zvládly tyto činnosti zcela samostatně. Zároveň by se mohlo paní koordinátorce Boudné víc ulevit.

Je dobré také vést si jen opravdu nezbytnou a smysluplnou administrativu, která Ekotýmu pomáhá v činnosti. Z pohledu Ekoškoly stačí jen zápisy z porad, výsledky Analýzy, Plán činností a případně nějaké články v médiích.

Analýza

Silné stránky:

Žáci z obou Ekotýmů velice dobře rozumí principům Analýzy. Ví, proč je důležité dělat průzkum a shánět data, i jaká ohrožení by to přineslo, kdyby to nedělali.

Výstupy silných a slabých stránek jsou přehledně i graficky atraktivně zpracovány ve formě plakátů. Tyto plakáty jsou umístěny na chodbě školy i na webových stránkách. Ve výstupech je označeno, která zjištění považuje Ekotým za důležitá a chce se jimi primárně zabývat.

V rámci dalších výzkumů stavu školy uspořádali žáci z Ekotýmu i celoškolskou anketu v tématu Doprava a sledovali hlučnost prostředí.

Slabé stránky a doporučení:

Dva výstupy z Analýzy na druhém stupni zpracovávala sama paní koordinátorka. V rámci rozsahu dalších výstupů to ovšem nijak neovlivnilo kvalitu ani porozumění kroku Analýza u žákovské části Ekotýmu. U Ekotýmu prvního stupně doporučujeme v budoucnu využít klidně pracovní listy určené pro mateřské školy, které jsou pro mladší děti přehlednější a jednodušší.

Plán činností

Silné stránky:

Žáci v obou Ekotýmech velice dobře rozumí principu plánování a dokáží vysvětlit, proč je to důležité, jaké výhody to přináší i co jsou možná negativa.

Na tvorbě cílů, i úkolů k jejich naplnění se podíleli žáci z Ekotýmu, kteří do Plánu zapracovali všechna zkoumaná témata. Plán je veřejně vyvěšen přímo u vchodu do školy a zároveň s ním seznámili i další zaměstnance a žáky školy.

Slabé stránky a doporučení:

Doporučujeme Ekotýmu na prvním i druhém stupni, aby v Plánu činností byli cíle i aktivity přímo navázány na výstupy z Analýzy. To znamená, že výstupy, které jsou označené v silných a slabých stránkách Analýzy, by měly být rozvedeny v Plánu činností. Další cíle a úkoly, tam mohou být také, ale Plán činností by měl vždy hlavně navazovat na výstupy z průzkumu a mělo by to být poznat i nezávislým pozorovatelům. Z hlediska přehlednosti a srozumitelnosti Plánu je také výhodnější mít zapracováno méně cílů a úkolů a po jejich splnění si pak přidat další. Doporučujeme také cíle víc konkretizovat, popsat, co přesně se má na konci stát a jak to má vypadat. V případě, že bude úkol/aktivita/akce splněna, ale cíle nebude dosaženo, tj. slabá stránka z Analýzy zůstává, je možné ponechat cíl i v dalším roce a k němu vymyslet jinou aktivitu, vedoucí k jeho dosažení.

Monitorování a vyhodnocování

Silné stránky:

Žáci z Ekotýmů průběžně sledují, jak naplňují svůj Plán činností, označují si to a pravidelně domlouvají další postup.

Velmi dobře rozumí principu průběžného monitorování své činnosti, vyhodnocují své úkoly a při Analýze vycházejí z pracovních listů programu Ekoškola. Monitorují také spotřebu vody a energií a porovnávají je mezi jednotlivými roky.

Slabé stránky a doporučení:

V rámci tohoto kroku můžeme jen navázat na doporučení z Plánu činností. Vyhodnocování cílů, to znamená toho, co se má konkrétně na konci stát/podařit, je závislé na jejich formulaci. Cíle by měly být měřitelné, aby Ekotým poznal, zda jsou či nejsou naplněné. Například něco se vytvoří, napíše, zváží, změří, spočítá atd. Doporučujeme spotřeby vody a energií vyhodnocovat v závislosti na okolnostech a přijatých opatřeních (navýšení způsobila např. tuhá zima nebo nová počítačová učebna).

Environmentální výchova ve výuce

Silné stránky:

Téma environmentální výchovy ve výuce je na celé škole začleněné v různých předmětech i v samotném prostředí školy (nástěnky atd.). Žáci tak mají potřebný teoretický přehled o ekologických tématech, která se snaží v rámci školy zlepšit.

Škola se zapojuje i mimo program Ekoškola do dalších akcí zlepšujících životní prostředí, jako je například Čistá Vysočina. Starší žáci také vedli vzdělávací programy pro mladší spolužáky

na téma Energie a Voda. Na těchto programech byli přítomni i zástupci pedagogického sboru, aby dle slov pana ředitele: „Načerpali inspiraci i nápady do své vlastní výuky.“

Slabé stránky a doporučení:

Ekotým z druhého stupně pořádá i další akce pro školu, jako je například plánovaná módní přehlídka oblečení z odpadového a materiálu. Pro tuto akci i pro budoucí akce i výuku doporučujeme, aby Ekotým dával důraz na jejich udržitelnost z hlediska dopadu na životní prostředí. Například tím, aby se nevyráběly výrobky, které z recyklovatelných věcí nakonec udělají nerecyklovatelné.

Informování a spolupráce

Silné stránky:

V rámci budov školy je informování a zapojování dalších žáků a pedagogů mimo Ekotým běžnou součástí života školy. Kvalita informací o programu Ekoškola a činnosti Ekotýmu je tedy na vysoké úrovni. Nástěnky, plakáty a další informační i estetické materiály silně dotvářejí příjemnou atmosféru celé školy. Ekotým měl také společnou akci se ZŠ z Moravského Žižkova, která není v programu Ekoškola zatím zapojena. Žáci se zmínili, že by jedním z cílů Ekotýmů do budoucna bylo jim program Ekoškola postupně představovat a motivovat je, aby do něj také vstoupili.

Slabé stránky a doporučení:

V rámci programu Ekoškola doporučujeme psát víc článků do Mohelnického zpravodaje a informovat nejen o své činnosti, ale také šířit osvětu i mimo školu. Propagace Ekoškoly pomáhá i celému programu jako celku, čím více lidí o něm bude vědět, tím více potom můžeme společně dokázat. K této propagaci využívejte i aktuální loga programu Ekoškola, ty si můžete stáhnout na stránkách Ekoškoly (<https://ekoskola.cz/cz/materialy>).

Ekokodex

Silné stránky:

Ekokodex má škola zpracovaný v podobě básně, která vyjadřuje hodnoty i požadované chování k životnímu prostředí.

Velmi oceňujeme zpracované třídní Ekokodexy, které jsou přehledné i stručné. Na tvorbě školního Ekokodexu se podíleli žáci i zaměstnanci školy, současná verze je oproti původní trochu zjednodušená. Děti rozumí svým třídním Ekokodexům a dokáží vysvětlit, co jim říkají a jak se mají chovat.

Slabé stránky a doporučení:

Celoškolní Ekokodex je stále velmi dlouhý a zvláště pro děti z 1. stupně méně srozumitelný. I žáci z 2. stupně s jeho interpretací měli problémy. I přesto, že je tento Ekokodex esteticky skvěle zpracovaný, tak doporučujeme jeho zjednodušení na maximálně 6 hodnot, pravidel, výzev. Z psychologického hlediska učení dětí, zapamatovatelnosti, je tento počet doporučován. Ekokodex by měl být živý nástroj, který všechny děti i dospělí znají a řídí se jím. Neměli by o něm přemýšlet a vzpomínat, co jim říká. V tomto ohledu platí pravidlo: „Méně je více!“

Ekologický provoz:

Vybraná témata: Odpady, Voda, Energie, Prostředí školy, Doprava, Jídlo (1. stupeň)

Silné stránky:

Díky dlouhodobému zapojení v programu Ekoškola jsou ve škole dobře zažitá základní návyky šetrného provozu - v každé třídě se bez problémů třídí papír a plasty, škola organizuje sběrové aktivity (papír, léčivé byliny, olej), žáci zbytečně nesvítlí nebo nepouští vodu. Žáci za pomoci školníka a uklízeček monitorují spotřebu elektřiny, plynu, vody a produkci odpadů (směsi, papíru a plasty). Oceňujeme také stanovený cíl předcházení vzniku (snižování množství) odpadů nebo vysázení zeleně na veřejném prostranství.

Slabé stránky a doporučení:

V rámci Ekoškoly je možné zaměřit se vždy ve školním roce na jedno (až dvě) témata a jít více do hloubky. Doporučujeme ptát se, proč se daná opatření dělají a zda by nebyla v rámci šetrnosti efektivnější řešení: propojovat souvislosti, zaměřit se na smysl/cíl konkrétních aktivit - konkrétně např. sběr víček pro rodinu Řezáčových není nejefektivnější, ani nejšetrnější možností, jak jim pomoci (<http://www.enviweb.cz/103859>; <https://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/sbirky-vickek-od-pet-lahvi-jsou-neekologicke-tvrdi-ekoporadna-veronica>; <https://www.samosebou.cz/2018/11/20/jak-je-se-sberem-vickek-z-pet-lahvi/>). Ekoškoly by měly být v tomto ohledu trochu dál, než ostatní školy, a šířit mezi ně osvětu o těchto marketingových fenoménech, které se schovávají za sociálně prospěšné služby. Doporučujeme, abyste dál pomáhali rodině Řezáčových a zároveň našli pro životní prostředí udržitelnější cestu.

Při výběru čisticích prostředků doporučujeme zohledňovat šetrnost vybraných produktů. Ze zkušenosti z jiných škol můžeme doporučit různé produkty a firmy, které nabízejí slevu pro školy: (<https://arnika.org/ekologicke-cistici-prostredky#podlahy-a-povrchy>, <https://www.eko-skola.cz/index.php/rady-a-tipy/>, <https://eshop.tierraverde.cz/ekoskola>).

Při nákupu nových spotřebičů (do kuchyňky i jinam) nebo jakýchkoli produktů (čisticí prostředky, papíry, tonery, barvy, atd.), u kterých se povede zvolit variantu šetrnou k životnímu prostředí, tuto informaci maximálně využít pro další osvětu a vzdělávání.

3. Příloha: kritéria a indikátory s označeným dosaženým počtem bodů

4. Návrh na udělení titulu:

Navrhujeme na základě výše uvedeného udělit titul Ekoškola.

**Komise jmenovaná ředitelem vzdělávacího centra TEREZA
uděluje titul Ekoškola.**

Jména a podpisy členů komise

.....
Mgr. Petr Daniš

.....
Mgr. Simona Neprašová

.....
Mgr. Eva Mašková

**Vzdělávací centrum TEREZA, z.ú.,
Národní koordinátor programu Ekoškola
Haštalská 17, 110 00, Praha 1
Tel: 224 816 868, fax. 224 819 161
E-mail: ekoskola@terezanet.cz; www.ekoskola.cz**